

ศิลปวัฒนธรรมสาร

สำนักศิลปวัฒนธรรมและพัฒนางาน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ปรัชญา "สำนักศิลปวัฒนธรรมคือวิถีทางแห่งการเรียนรู้ชุมชน"

วิสัยทัศน์ "สำนักศิลปวัฒนธรรมและพัฒนางาน เป็นศูนย์กลางการบริหารข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมสนับสนุนงานวิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่น เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์และพัฒนากีฬาสวนบึงแก้ว และพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นแหล่งท่องเที่ยวและการเรียนรู้ในภาคตะวันออก"

พันธกิจ ๑. ทำนุบำรุง ส่งเสริม เผยแพร่วัฒนธรรมและศิลปวัฒนธรรม ๒. การบริการข้อมูลทางวัฒนธรรม ๓. ส่งเสริมสนับสนุนงานวิจัยและภูมิปัญญาท้องถิ่น ๔. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ๕. อนุรักษ์และพัฒนางานสวนบึงแก้วและพิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวและการเรียนรู้ในภาคตะวันออก

วัดวิเวการาม

ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑๔

วัน อังคาร ที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๒

วัดวิเวการามหรือวัดเขาน้อยทำแฉลบ สร้างขึ้นตั้งแต่ปี ๒๔๘๒ โดยพระอาจารย์กงมา จิรปุญโญ พระเกจิอาจารย์สายธรรมยุติ โดยพระปรารภของสมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ขณะเสด็จที่จันทบุรีเมื่อเสด็จลงเรือกลับที่ทำเรือท่าแฉลบทรงเห็นภูเขาเล็กๆที่อยู่ติดกับท่าเรือ จึงรับสั่งกับพระอาจารย์กงมา จิรปุญโญ ทำไมไม่สร้างเขาลูกนี้ให้เป็นวัด จากนั้นจึงได้เสด็จลงเรือกลับไปพระอาจารย์กงมาและพระอาจารย์สีได้

ปรักษาหรือกันและถือเอาคำรสนั้นเป็นนิมิตหมาย อันดีจัดสร้างวัดขึ้นมีชื่อว่า "วัดเขาน้อย" แต่เนื่องจากชื่อวัดดังกล่าวซ้ำกันหลายแห่ง จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น "วัดวิเวการาม" จนถึงปัจจุบันนี้

ปัจจุบันมีพระครูวิบูลธรรมานุศาสน์ หรือ พระอาจารย์สมบัติ เป็นเจ้าอาวาส วัดแห่งนี้ ประชาชนในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดใกล้เคียง นิยมเดินทางมาปฏิบัติธรรมและ วิปัสสนากัมมัฏฐาน เนื่องจากเป็นสถานที่เงียบสงบ เหมาะแก่การเจริญภาวนาเป็นอย่างยิ่ง

เล่าสู่กันฟัง

สู่ชาวไร่ไผ่

ประเพณีทอดกฐิน

ประเพณีทอดกฐินนี้ เป็นประเพณีที่มีมาแล้วแต่ครั้งสมัยพุทธกาล และเป็นประเพณีที่พุทธศาสนิกชนทั้งหลายทุกยุคทุกสมัยนับถือกันว่าเป็นยอดของมหากุศล ผลบุญจะเป็นปัจจัยนำให้ผู้ได้ทอดกฐินนั้น ประสพซึ่งความสุขความเจริญในอธิโลกและปรโลกตลอดกาลนาน

คำว่า “กฐิน” เมื่อจะแปลตามความหมายของศัพท์แล้วได้ความหมายว่า กรอบไม้สำหรับขึงเย็บผ้าจีวรของภิกษุ ซึ่งกรอบไม้ชนิดนี้ โดยมากนิยมเรียกกันว่า “สะดึง” ฉะนั้นที่นิยมเรียกกันว่า “ผ้ากฐิน” ก็เพราะเมื่อจะเย็บนั้นต้องขึงผ้าให้ตึงด้วยไม้สะดึงก่อนจึงเย็บ การที่จะต้องทำเช่นนี้ก็เพราะว่าในครั้งก่อนนั้นไม่มีช่างที่มีความชำนาญในการตัดเย็บ ทั้งเครื่องจักรเครื่องกลต่างๆก็ไม่มีจะใช้เหมือนอย่างในเวลานี้จึงต้องอาศัย “สะดึง” ช่วยให้เป็นหลักเบื้องต้นก่อนแล้วจึงเย็บเป็นอันได้ใจความว่า “ผ้ากฐิน” นี้ก็คือผ้าที่ทำให้สำเร็จขึ้นด้วยการอาศัย “กฐิน” หรือ “สะดึง” เมื่อสำเร็จเป็นผ้า “กฐิน” แล้วจึงได้นำไปทอดแก่พระภิกษุสงฆ์ที่อยู่จำพรรษาแล้วตลอด ๓ เดือน ซึ่งมีความนิยมเรียกกันว่า “ทอดกฐิน”

คำว่า “ทอด” ก็คือเอาไปวางไว้ การทอดกฐินก็คือการนำเอาผ้ากฐินไปวางไว้ต่อหน้าสงฆ์ ซึ่งมีจำนวนอย่างน้อยที่สุด ๕ รูป โดยมีได้มีความตั้งใจว่าจะถวายแก่ภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง ซึ่งเมื่อทอดแล้วก็เป็นอันหมดหน้าที่ของฆราวาส ส่วนเรื่องต่อไปนั้นพระสงฆ์ท่านจะมอบหมายให้กันและกันเองตามที่ท่านเห็นว่าสมควรจะให้ภิกษุรูปใดเป็น “กรานกฐิน” ฆราวาสเมื่อ “ทอด” หรือ “วาง” ไว้ก็คอยออกมาคอยรับอนุโมทนา เมื่อพระสงฆ์ท่านกรานเสร็จแล้ว

การทอดกฐิน มีกำหนดและระยะเวลาตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ไปจนถึงกลางเดือน ๑๒ คือมีกำหนดเวลา ๑ เดือน ภายหลังจากออกพรรษาแล้วจะ ทอดก่อนหรือภายหลังจากที่กำหนดไว้นี้ไม่ได้ เพราะได้มีเป็นพระพุทธรูปบัญญัติไว้

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ขอเชิญท่านผู้มีจิตศรัทธา ร่วมเป็นเจ้าภาพทอดกฐินสามัคคี

ณ วัดวิเวการาม ตำบลบางกะจะ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

วันเสาร์ที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ เวลา ๑๐.๐๐ น.

โดยมี รศ. บัญญัติ สุธะริงาม อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ประธานกรรมการ

กำหนดการ

วันเสาร์ที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒

เวลา ๐๘.๐๐ น.	ถวายภัตตาหารเช้าแด่พระภิกษุสงฆ์
เวลา ๑๐.๐๐ น.	พิธีถวายผ้าพระกฐินและเครื่องบริวาร พระภิกษุอนุโมทนา
รับพร กรวดน้ำ
เวลา ๑๑.๐๐ น.	พุทธบริษัทร่วมรับประทานอาหาร

ศิลปวัฒนธรรมกับวันสำคัญ

วันออกพรรษา

วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๒ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑

หลังเทศกาลเข้าพรรษาผ่านไป ๓ เดือน ก็จะเป็นวันออกพรรษา ซึ่งถือเป็นการสิ้นสุดระยะเวลาการจำพรรษา หรือออกจากการอยู่ประจำที่วัดในช่วงฤดูฝนตลอด ๓ เดือนของพระภิกษุสงฆ์ โดย วันออกพรรษา ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ของทุกปี ซึ่งเรียกอีกอย่างว่า "วันมหาปวารณา" คำว่า "ปวารณา" นั้นแปลว่า อนุญาตหรือยอมให้

วันออกพรรษา พระสงฆ์จะประกอบพิธีทำสังฆกรรมใหญ่ที่เรียกว่า มหาปวารณา ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ภิกษุว่ากล่าวตักเตือนซึ่งกันและกันได้ เนื่องจากในระหว่างที่เข้าพรรษาอยู่ด้วยกัน พระสงฆ์บางรูปอาจมีข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข และการให้ผู้อื่นว่ากล่าวตักเตือนก็จะทำให้รู้ข้อบกพร่องของตน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ถามข้อสงสัยซึ่งกันและกันได้ด้วย พระผู้ใหญ่ก็ว่ากล่าวตักเตือนพระผู้น้อยได้ และพระผู้มีอาวุโสผู้น้อยก็สามารถชี้แนะถึงข้อไม่ดีของพระผู้ใหญ่ได้เช่นกัน แม้พระผู้ใหญ่จะมีอาวุโสมากกว่าแต่ท่านก็มีได้สำคัญตนผิดคิดว่าท่านทำอะไรแล้วถูกไปหมดทุกอย่าง เพื่อเป็นเครื่องมือชี้ให้เห็นวิธีการคอยสังวร คือ ตามระวัง ไม่ประมาท ไม่ยอมให้ความเลวร้ายเกิดขึ้นได้ เหมือนล้อมรั้วไว้ก่อนที่วัวจะหาย ไม่ว่าจะอยู่ในเทศกาลเข้าพรรษาหรือออกพรรษา พระท่านจะประพฤติดี ปฏิบัติชอบ ตามระบอบของพระธรรมวินัย อยู่ตลอดเวลา

สำหรับ คำกล่าว ปวารณา มีคำกล่าวเป็นภาษาบาลีเป็นดังนี้ "สังฆมกันต ปะวารเม ทิฏฐนะ วา สุตนะ วา ปะริสังกายะ วา วะทันตุ มัง आयัสมันโต อะนุกัทปัง อูปาทายะ ปัสสันโต ปฏิกะริสสามิ" มีความหมายว่า ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ กระผมขอปวารณาต่อสงฆ์ ด้วยได้เห็นหรือได้ฟังก็ตาม ขอท่านทั้งหลายโปรดอนุเคราะห์ว่ากล่าวตักเตือนกระผมด้วย เมื่อกระผมมองเห็นแล้ว จักประพฤติตัวเสียใหม่

5

รอบรู้วังสวนบ้านแก้ว

สู่ชาวไร่ไฟ

นับถอยหลังอีก ๒ เดือน
วันคล้ายวันพระราชสมภพ ๑๐๕ ปี

งานวันสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ๑๐๕ ปี

ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๒

พบกับกิจกรรมภายในงานมากมาย อาทิเช่น

กิจกรรมทางวิชาการ

การประชุมทางวิชาการ

การจัดสัมมนา / เสวนา ร่วมกับชุมชน

โครงการพระราชดำริฯ (ป่าอนุรักษ์พันธุกรรมพืช)

การบรรยายพิเศษ ของหม่อมราชวงศ์ถนัดศรี สวัสดิวัตน์ หนู่มเมืองจันทร์ คุณ ตามส์ คัสกร และทีมสตั้นแมน คุณตัน โออิชิ

นิทรรศการทางวิชาการ ฯลฯ

กิจกรรมการจัดประกวด ต่าง ๆ

วงดนตรีไทย วงโฟล์คซอง ร้องเพลงสไตล์ “คันดารา” วงสตริง ร้องเพลงไทยลูกทุ่งประกอบ รีวีว ร้องเพลงไทยสากล ผลิตภัณฑ์เสื่อกก โต๊ะหมู่บูชา ทายาทวัฒนธรรม เล่านิทานภาษาอังกฤษ ภาพถ่ายวังสวนบ้านแก้ว การเขียนเรียงความ การเล่านิทาน การแต่งคำประพันธ์ การกล่าวสุนทรพจน์ การประกวดกล้วยไม้ สนุกกับกิจกรรมภายในงาน ฯลฯ

การแสดง ภาคกลางคืน

วงดนตรีโปงลางสะออน คอนเสิร์ต “เดอะสตาร์” ละครเวทีเทิดพระเกียรติ ดนตรีลีลา....สังคีต

ห้ามพลาด ๑๙-๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๒

6
รอบรู้วังสวนบ้านแก้ว
สู่ชาวไร่ไฟ

สรุปข้อมูลผู้เข้าเยี่ยมชม “วังสวนบ้านแก้ว”

ระหว่าง วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ – วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๒

ลำดับ	เดือน	คณะ/หน่วยงาน	บุคคล
๑	ตุลาคม	๑๔	๔๖๓
๒	พฤศจิกายน	๑๒	๓๖๒
๓	ธันวาคม	๑๒	๑,๓๒๒
๔	มกราคม	๑๒	๕๔๕
๕	กุมภาพันธ์	๑๑	๔๖๕
๖	มีนาคม	๑๕	๘๒๕
๗	เมษายน	๑๕	๔๔๐
๘	พฤษภาคม	๑๖	๔๖๓
๙	มิถุนายน	๑๘	๔๖๗
๑๐	กรกฎาคม	๑๐	๖๘๐
๑๑	สิงหาคม	๑๑	๔๔๘
๑๒	กันยายน	๘	๔๕๕
ปีงบประมาณ ๒๕๕๒ รวมทั้งสิ้น		๑๕๕	๖,๕๗๕

จำนวนผู้เข้าเยี่ยมชม “วังสวนบ้านแก้ว” ปีงบประมาณ ๒๕๕๑ รวมทั้งสิ้น ๖,๖๕๕ คน

จำนวนผู้เข้าเยี่ยมชม “วังสวนบ้านแก้ว” ปีงบประมาณ ๒๕๕๒ รวมทั้งสิ้น ๖,๕๗๕ คน

เยี่ยมชมวังสวนบ้านแก้วกับศิลปวัฒนธรรม

บรรณาธิการ : รศ.นันทนีย์ กมลศิริพิชัยพร

กองบรรณาธิการ : นายสมศักดิ์ นิโรจน์ , นายสุธี วุฒิประเสริฐ, นายปิยะวัฒน์ เวชการี ,นางสาวพร เกตุเล็ก